

*Starym cestam...
Vodni...
romská duše...*

Priloha
Speciální příloha Romano Vod'i

Romano Vod'i
romská duše

Úvodní slovo

Právě držíte v rukou speciální přílohu časopisu Romano vodí, kterou jsme vydali za finanční podpory Magistrátu hlavního města Prahy.

A co v ní najdete?

Obsahem přílohy chceme především romským i neromským žákům a studentům představit zajímavou romskou osobnost, která může sloužit jako pozitivní vzor. Profil romské osobnosti navíc pomůže bořit zavedený stereotyp, že „Cikáni umějí jenom krást a brát sociální dávky“.

Dále si můžete přečíst ukázky prací dětí, které nám zaslaly své příspěvky do literární soutěže Menšiny mezi námi, a také si můžete prohlédnout vybrané obrázky z této soutěže. Vybrali jsme samozřejmě jen zlomek toho, co nám soutěžící zaslali. Presentací těchto literárních a výtvarných prací chceme žáky a studenty seznámit s příběhy dětí, jež mají podobné problémy a radosti jako oni sami, s tím jediným rozdílem, že jde o romské děti.

V rámci letošního ročníku nám přišlo 230 výtvarných a 70 literárních příspěvků z celé Prahy a Středočeského kraje. Nejvíce příspěvků se objevilo v druhé kategorii výtvarné soutěže, nejméně jich naopak přišlo do literární soutěže v první kategorii. Vzhledem k této situaci jsme poupravili ceny pro vítěze a v první kategorii literární soutěže jsme jednu cenu ubrali, a naopak jsme přidali zvláštní ocenění. Děti prezentují téma svým osobitým přístupem a tak vznikají velmi zajímavé příběhy, skutečné i smyšlené. Jako romskou osobnost, jejíž profil vám nabídneme, představíme jednu z nejznámějších romských krásek Andělu Haluškovou-Gorolovou, která se stala jako první v historii finalistkou oficiální celorepublikové soutěže krásy Česká Miss a také představovala hlavní tvář Kampaně proti rasismu. Mladá žena s romsko-kubánskými předky je velmi zajímavá, skromná a pro mnohé mladé dívky může být také vzorem toho, že jak sama říká, „Když se chce, všechno jde“.

Doufám, že se vám příloha, která je hlavně věnována dětem, bude líbit a že se v budoucnu všichni dočkáme ještě několika podobných.

Stanislava Ondová
Romea, o. s.

Obsah:

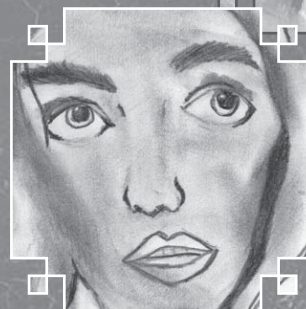
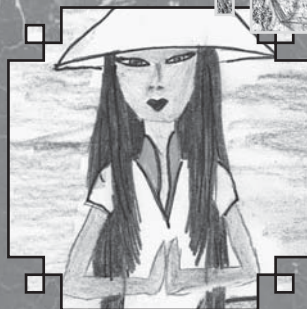
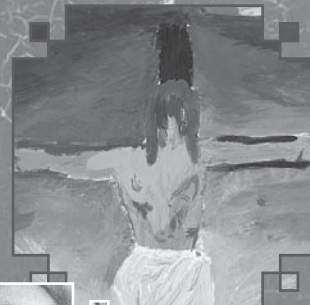
2 Úvodní slovo Obsah

3 Profil romské osobnosti

Představujeme vám **Andělu Haluškovou**, která se zapsala do povědomí jako finalistka České Miss v loňském roce a jako tvář Kampaně proti rasismu

4-5 Výtvarné příspěvky Nejzajímavější obrázky ze soutěže Menšiny mezi námi

6-7 Literární příspěvky Nejlepší literární příspěvky z letošní soutěže Menšiny mezi námi

Nad'a Mustafaová *Co bych chtěla dosáhnout*
Tatiana Platonová *Voroněž - Praha*
Miroslav Šubrt *Menšiny mezi námi*

„Vždycky jsem věděla, že jednou něco dokážu“

Profil
romské
osobnosti

Anděla Halušková je třiaadvacetiletá krásná žena z Prahy. V minulém roce ještě pracovala jako pokladní v supermarketu a široká veřejnost nevěděla, že existuje, ale to je dnes minulost. Vzhledem i původem exotická dívka se totiž v roce 2005 probíjela do finále oficiální soutěže krásy Česká Miss. Na tom by nebylo nic zvláštního, avšak tato mladá žena má romskou krev a nestyděla se to přiznat. Vypadá velice křehce a zranitelně, neustále se usmívá a život bere s humorem. Ráda by vyzkoušela vše, co ji baví, na vlastní kůži. Chtěla se věnovat modelingu a bojovému umění. Několik měsíců je vdaná za dlouholetého přítele, se kterým již šest let bydlí. Její oblíbené motto zní „Kdo si počká, ten se dočká“ – a Anděla se dočkala.

Když jsem Andělu Haluškovou potkala před rokem, povídaly jsme si o její rodině. „Můj tatínek je napůl Španěl a napůl Kubánek, žil tady v České republice a s maminkou se seznámil v továrně, kde oba pracovali. Zamilovali se do sebe na první pohled. Jejich štěstí ale netrvalo dlouho. Krátce předtím, než jsem se narodila, přišla tatínkovi deportace a on musel do čtyřiaadvaceti hodin opustit republiku. Zbyla jsem po něm mamince jenom já,“ vypráví Anděla s trochu posmutněným úsměvem. „Dva roky si psali a volali, ale po těch dvou letech to nějak opadlo,“ pokračovala.

„Maminka se po dvou letech opět vdala a já začala vyrůstat u babičky. Celý tento příběh však znám pouze z vyprávění. Maminka o tom ale moc nemluví, to spíš příbuzní. Vyrůstala jsem jako klasická romská holka. Ani ve školce, ani na základní škole jsem nijak zvlášť nepozorovala, že jsem jiná. Bylo to pro mě moc příjemné období. Byla jsem neuvěřitelný rošťák, ale na základní škole jsem patřila mezi oblíbence. Ani nevím, čím to bylo,“ usmívá se Anděla. „Taky jsem byla pěkná baculka. Hodně jsem papala a nabírala. Baculatá jsem zůstala do svých patnácti let, pak jsem začala růst a bylo po baculce. Nikdy mě nenapadlo držet nějaké diety. Jím od přírody hodně zdravě (velké množství ovoce a zeleniny, maso bych vůbec jíst nemusela), a tak mě žádné diety nelákají. Se svou postavou jsem naprosto spokojená,“ dodává hrdě. O svém největším úspěchu tenkrát říkala: „Vždycky jsem čekala na svou příležitost a ona přišla.“ Zúčastnila se finále Česká Miss 2005 a je vidět, že je na to patřičně hrdá. „Musím přiznat, že modeling byl větší dřina, než jsem si myslela.“

Anděla Halušková se mezi prvními neumístila, ale hned po soutěži podepsala smlouvu s prestižní modelingovou agenturou. Českou Miss se nestala, jedno prvenství se jí však upřít nedá.

Byla první dívkou s romskou krví, která se dostala do finále celorepublikové oficiální soutěže, jakou Česká Miss je, a přiznala se ke svému původu. O několik měsíců později se Anděla stala tvář Kampaně proti rasismu, a tak její tvář opět viděla celá republika.

Anděla nepatří mezi lidi, kteří by se hroutili, když po menších úspěších na modelingové scéně nepřicházela žádná další nabídka. Začala pracovat jako obchodní zástupce pro jednu z největších telekomunikačních společností v České republice. A vůbec si nepřipustila, že by v tomto oboru nemohla být úspěšná. Byla.

Největší událost za poslední rok pro ni však neznamena ani účast v soutěži, ani modeling, ale to, že se vdala za svého dlouholetého přítele a je v očekávání prvního potomka. „Naše svatba byla úplně tradiční romská svatba. Proběhla 23. září letošního roku, a jak je u Romů zvykem, měla jsem velikou svatbu, přes sto lidí, všechno jsme si připravovali doma, všechno jídlo a tak... Obřad jsme měli v kostele. Přípravy byly velmi náročné, ale nakonec to pro mě stejně byl ten nejkrásnější den,“ usmívá se Anděla. A co mi odpověděla na otázku, co pro ni znamená její manžel?

„Můj manžel je moje jistota, všude mě doprovází a v těžkých chvílích je mou oporou.“

Anděla nelituje toho, že se do soutěže miss přihlásila. Naopak. Snažila se z toho vytěžit nejvíc, co to jen šlo. Nesetkala se však jen s kladnými ohlasy, jako vždy taky zapracovali zlí jazykové. „Teta mě upozornila na to, že na internetu jsou příspěvky nějakého člověka, který tam píše, jak mě viděl vycházet opilou z nějaké puťky. Vůbec to není pravda a nechápu, proč si to ten člověk vymyslel.“ Zároveň ale dodává, že tohle je ojedinělý případ, a že kladných ohlasů má samozřejmě daleko více.

Je jí velmi blízká práce pro děti, například již druhým rokem bude předávat ceny vítězům v soutěži Menšiny mezi námi a také si vzala záštitu nad výstavou s názvem Romové dnes a jinýma očima. Anděla během jednoho roku zažila to, o čem některé dívky jen sní. Z neznámé prodavačky se stala známá mladá žena, která se prosadila na poli modelingu. Ovšem to, po čem teď touží nejvíce, je zdravé miminko a spokojený život.

Začátkem září naše sdružení Romea otevřelo již třetí ročník výtvarné a literární soutěže pro kluky i holky do osmnácti let **Menšiny mezi námi**. Letos jsme soutěž orientovali pouze na Středočeský kraj a Prahu, ale ani to neovlivnilo počet došlých obrázků a literárních příspěvků. Obrázků nám přišlo celkem dvě stě třicet a literárních příspěvků na sedmdesát. Pětičlenná porota se velmi dlouho dohadovala o tom, kdo jaké místo obsadí, protože konkurence byla skutečně vysoká. V tuto chvíli jsou již výsledky známy a ceny rozdané a my vám přinášíme některé oceněné příspěvky spolu s profily dětí, které připravil **Tomáš Bystrý**.

kategorie od 15 do 18 let

Natálie Ferencová

(*31. 5. 1991)

ZŠ Boleslavova, Praha

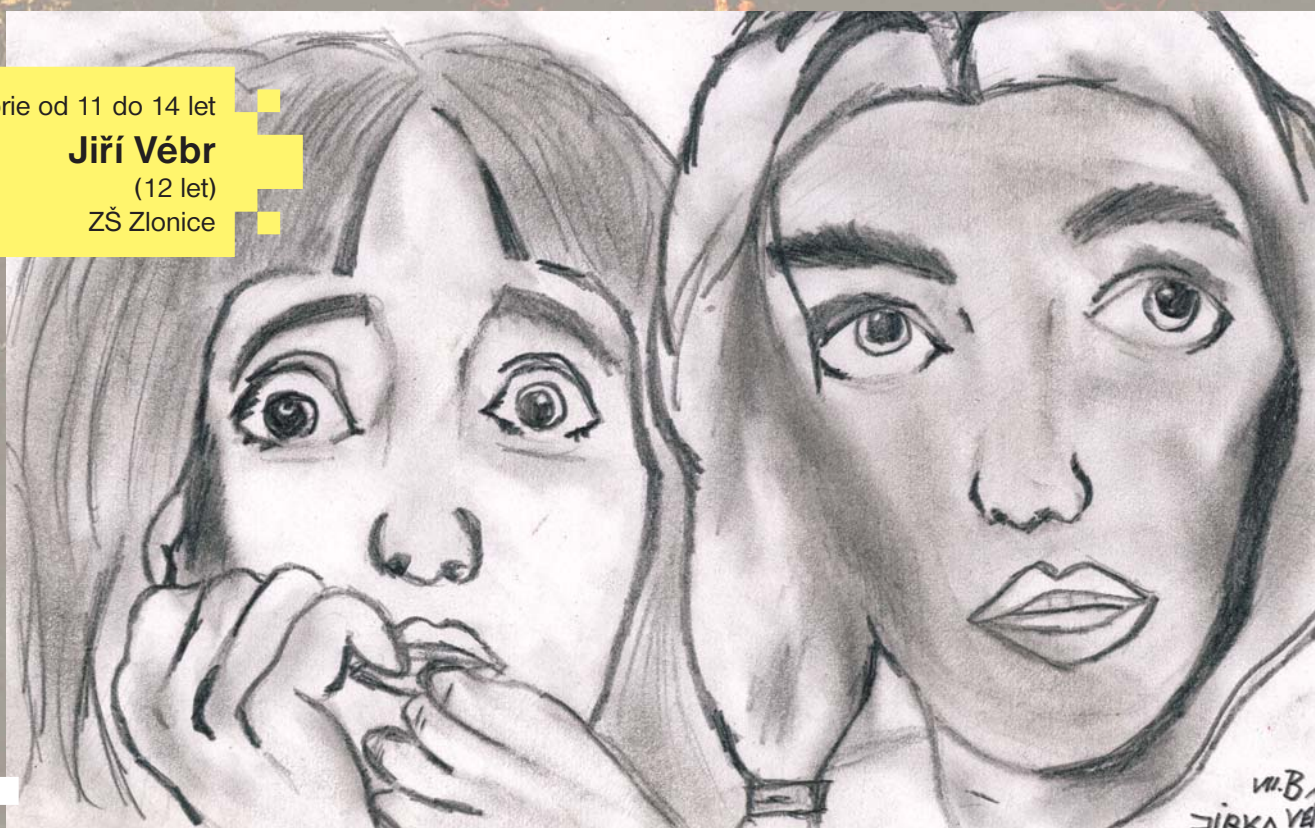
Když se řekne menšiny mezi námi, patnáctileté Natálce se hned vybaví menšina vietnamská. Podle jejích slov se ve svém okolí nejčastěji setkává právě s Vietnamci, a to buďto jen na ulici, nebo například na tržištích, kde prodávají. Ačkoli nemá příliš blízký vztah k vietnamské kultuře, nejvíce se jí na tomto etniku líbí jeho národní jazyk vietnamština a také způsob oblékání z dávných dob. „Když se paní učitelka ve škole o této soutěži zmínila a přišla s nápadem, abychom nakreslili obrázek na téma menšiny, hned jsem věděla, že budu kreslit právě něco o vietnamské menšině. Myslím si, že Vietnamců je u nás hodně a že málokdo o nich něco ví. Já toho o nich také moc nevím, a tak právě proto jsem se pro tuto národnost rozhodla.“ Natálka při našem rozhovoru také přiznala, že podle ní život lidí, kteří náležejí k jakékoliv národnostní menšině, není v této republice nejjednodušší. Říká, že zejména pak romská menšina nemá ještě stále u Neromů dobrou image. „Cítím, že to tak skutečně je. Proto se nedivím Romům, kteří se o své národnosti před ostatními bojí mluvit. Bojí se totiž reakcí okolí.“ Obrázek se porotě velmi líbil a Natálie získala první místo ve výtvarné soutěži v kategorii od 15 do 18 let.

kategorie od 11 do 14 let

Jiří Vébr

(12 let)

ZŠ Zlonice

kategorie do 10 let

Kateřina Korbelová

(*9. 1. 1997)

ZŠ Nymburk

Devítiletá Katka patřila k nejmladším autor-kám výtvarné sekce naší soutěže vůbec. Její portrét staré romské ženy nadchl poro-tu natolik, že se nerozhodla jinak, než této šikovné žačce udělit za její obrázek prv-ní místo. Namalovat romskou stařenku jí napadlo po zhlédnutí filmového dokumentu o Romech. Společně se svými spolužáky jej měla možnost vidět ve škole v rámci besedy o romské komunitě, kterou na škole, kam Katka chodí, zorganizovala jejich romská pedagogická asistentka. „V tom filmu mě nejvíce zaujala právě ta romská babička, která byla oblečená do pestrobarevných šatů. Moc se mi líbily tradiční romské kro-je, které jsme v tom dokumentu taky viděli. Jakmile nám paní učitelka po skončení filmu řekla, že o tom máme něco nakreslit, hned mě napadla ta stará Romka.“ Katku Korbe-lovou romská kultura zajímá, zejména si oblíbila některé z romských písní, které během školní besedy také zazněly. Mezi Romy má i kamarády. „Moje maminka učí na jedné speciální škole, kde je Romů hodně. S něk-terými se znám, protože za maminkou do práce občas chodím.“

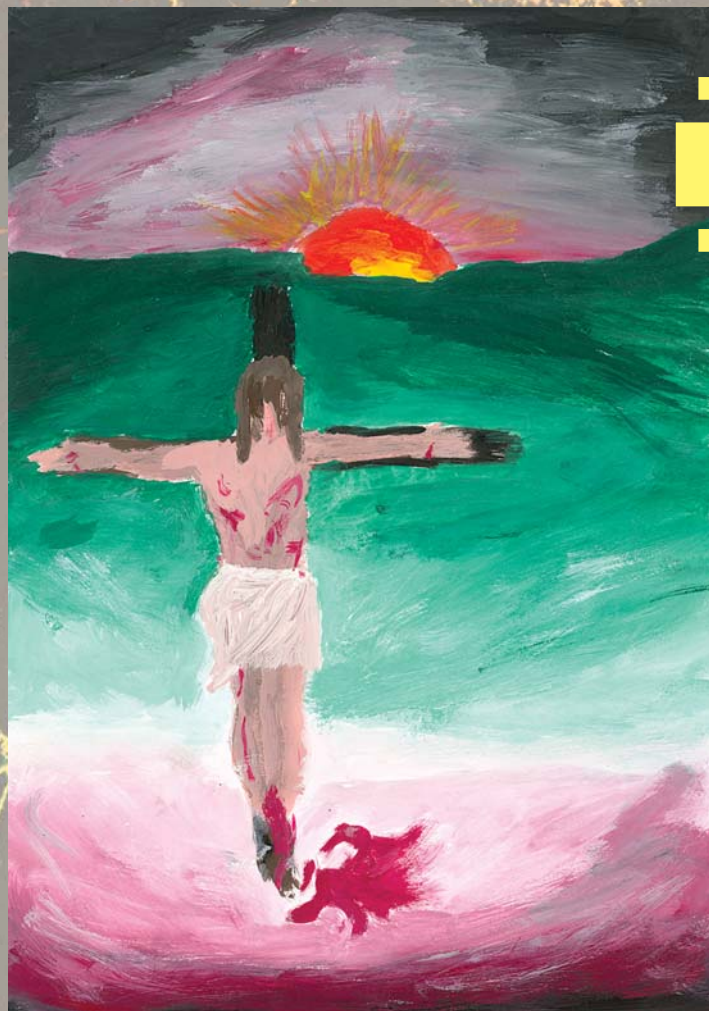

kategorie od 15 do 18 let

Martin Pazdera

(*24. 6. 1989)

Gymnázium Rakovník

Zvláštní ocenění ve výtvarné části naší soutěže zis-ka-l student třetího ročníku gymnázia Martin Pazde-ra. Na svém obrázku, který prý nakreslil naprosto nepromyšleně a spontánně, zobrazuje ukřižování Ježíše Krista. „Nemyslím si, že křesťané dnes v naší společnosti tvoří menšinu. Nicméně když křesťanství vznikalo, tak lidé, kteří ho rozšiřovali dále, tu menšinu tvořili. Posléze ale získali dominantní postavení na vliv v celé Evropě.“ O naší soutěži Martin slyšel ve škole. Ačkoli je orientován spíše na přírodověd-né předměty, zejména pak matematiku, baví ho také filozofie a humanitní předměty. „Na gymplu jsem k humanitním vědám vedený, ale například to, jakým způsobem žijí lidé exotické národnosti, mě velmi zajímá. Nejvíce se zajímám o indickou kulturu.“

Voroněž – Praha

Vlak unáší do nebes všechny, kterým lze aspoň nějak pomoci. Ze střechy odvané poprašek posledního jarního sněhu a vznese se nad střechy okolních domů. Kolem špinavých okének se mihnou rozsvícená městská světla a hned zmizí. „Tak se měj...“

Odjíždí krátce po setmění do houstnouceho šera západu od staříčského perónu ve velkém Voroněži. Bez zpoždění vás doveze na pražské hlavní nádraží k jedenácté koleji. Jako první vzpomínka utkví ve vašich hlavách ostrý pach vlhkosti, koksu a cigaret. V Čechách vás uvítá dlouhý tunel šedivých kachliček, pozdravy pavouků z rohů, neodbytnost příliš rychle zestárých žebráků a nízký červený strop, do něhož kdosi zabudoval nepřírozně bílé osvětlení. Cizincům ihned dojde, že nastoupili špatně a nikdo je neodveze do země zaslíbené. Do posledního bodu jejich naděje. „Když se vrátím, nezapomenu vzít malou do cirkusu...“

Většina z těch, kteří zmateně hledali spací vagonů mezi vozem první třídy a částí jedoucí k moři, nezná chuť pražských pozdravů; těší se na vzduch, co se má údajně od toho ruského tolik lišit, stavějí si zámky z písku a přitom si nevědomky krouží prstem u spánku.

Jiní v Čechách už žili. Vidí tak před sebou jediné zpáteční cestu podzimem a první oběd, až jim žena prostře stůl. Bílé mléko steče do drobného keramického hrnku a dcera přinese z pekárny ještě teplý chléb. Teplo ochrání ve svých dlaních. „Kůrku, nebo z prostředku?“

Vše zmírnělo, vystřízlivělo z opojného ruchu příliš rychlých začátků. Jen naostřená kola tloučou a ve snech mladíků se tento zvuk mění ve smích českých dívek, pro ty zkušenější se převtělí ve vzlykot. Průvodčí v nich slyší kroky, které zamrazí. To jde kat. Krok, lehce se pousměje, krok, téměř se rozptýlí, krok, penízek do kapsy, kytka na mohyly a prsten do dlaně, až chůze přeroste

kategorie od 15 do 18 let

Tatiana Platonová

(* 22. 11. 1989)

Gymnázium Nad Štolou, Praha

v běh přes Volhu podél břehu Vltavy. „Tento pokoj vám pronajmu za pár kaček, budete si ho přát na dlouho, nebo napořád?“

Kola tepou a muž se před nimi schovává do své komůrky na konci vagonů. Spadne na lůžko, aniž by si sundal boty. Rozepne sako, co beztak drží na jednom knoflíku. Jí nespěchaje, zajídá ji jenom bílým smutkem, olovenou lžící nabírá instantní polévku. „Kuchyň tu není, záchod na konci chodby, ale něco lepšího sotva najdete.“

Mdlost pohybu průvodčího přejde do nehybného spánku s otevřenými očima nad zbytky jídla bez chuti a vůně, které zůstaly v plastovém kelímku. Hlava se samovolně zvedne vzhůru a tělo se opře do odřené sedačky, která stejně nepřívětivě přijme každého z dvou tuctů lidí pracujících na této lince. Za tlukotu kol za okny prolétne a zmizí tisícero hvězd. Průvodčí se je marně snaží spočítat a nikdy se nedostane dál než k číslu jedna – k Měsíci. „V tisíci a jednom jezeře tisícový tvůj odraz.“

Vytáhne z tašky čísi uvadlé foto, hledí něčí vybledlý obličej o velikosti desetihaléře tvrdým palcem a přemýšlí o kdysi ztraceném lístku na tento vlak, který odjel před deseti lety. Pleť už víckrát nezrůžoví pod dotykem dlaně. Ta je zas nešťastná, že již nikdy nezkrátí neposlušný pramen rusých vlasů.

Souprava buší do stříbrných kolejí osvětlených měsícem a kdesi na horizontu se dvě linie střetnou pod hvězdou. Ta žehná všem, jenž se této noci poněkolkáté narodí. Odnáší všechny, komu lze aspoň nějak pomoci. A mnoho desítek usínajících mužů šeptá před spaním: „Já se domů ještě vrátím... jen co si najdu ten správný den.“

Čerstvě sedmnáctiletá Tatiana píše ve svém literárním příspěvku o cestě mladých mužů ruského původu, kteří jedou vlakem za prací ze svého rodného Ruska do krajů českých. Jak nám v našem rozhovoru autorka a studentka pražského gymnázia prozradila, nejbližší má právě k ruské komunitě žijící u nás v republice. Zejména proto, že oba její rodiče pocházejí z rusky mluvící země. „Tento příběh jsem chtěla napsat už dlouho, protože k Rusům mám osobně blízký vztah. Dodnes se stýkám s lidmi, kteří jsou z Ruska, ale žijí tady v České republice. Já už si na Rusko, vlast mých rodičů, vzpomínám velmi matně. Téměř vůbec už si ho nevybavuji. K Rusům mám i přesto hodně blízko,“ říká Tatiana Platonová, která nakonec obsadila třetí místo v kategorii nejstarších dětí, od 15 do 18 let. Za velký problém považuje to, že Rusové, ostatně jako mnoho dalších příslušníků jakékoliv národnostní menšiny, jsou mnohdy neprávem vystaveni nepřilíh pozitivním předpokladům ze strany většinové společnosti. „Když člověk, který má například ruský přízvuk, přijde kamkoliv, kde ho ostatní neznají, dívají se na něj jakoby skrz prsty. Myslím si, že je to velký problém, který by se měl řešit.“

kategorie do 10 let

Nada Mustafová

(* 22. 1. 1996)

ZŠ Norská, Kladno

Co bych chtěla dosáhnout

Chtěla bych něčeho dosáhnout. Protože mám nemocnou maminku. Je Romka a můj táta je muslim. Ve třetí třídě mi nadávali do Cigánky a muslimů. Jmenuji se Nada Mustafová a chtěla bych něčeho dosáhnout. Ne, že budu na podpoře jako jiní Cigáni. Chtěla bych se vyučit advokátkou práva.

Pomáhala bych lidem. Chtěla bych se vyučit kvůli tomu, aby na mě byla moje máma pyšná. Moje máma mi pořád říká, že to dělám kvůli sobě, a máma má pravdu. Musím se dobře učit, aby se moje děti měly dobře. I když se s bráchou Štefanem někdy hádáme, tak nás máma nezbije. Můj táta je tu kvůli nám, protože chodíme do školy. Každý den, když vstávám do školy, tak si řeknu, že to dělám pro sebe a ne pro někoho jiného.

Chci být lepší než moji příbuzní, chci se vzdělat. Chci, aby ze mne něco bylo, abych sama na sebe byla pyšná. Nechci být kuchařkou ani něco jiného, chci být advokátkou.

Její velkým snem je stát se advokátkou. Stejně jako ve svém příběhu říká, že v životě chce něčeho dosáhnout. Nechce jednou doma sedět se založenýma rukama a od státu dostávat sociální podporu, jak to dělají někteří Romové. Její hlavní životní cíl je pomáhat lidem bez rozdílu. Nada je po mamince poloviční Romka, otec pochází z bývalé Jugoslávie. Když byla menší, ve škole se bohužel setkávala s nadávkami od spolužáků. Zaplatpánbůh vše ukončilo včasné zakročení paní učitelky. „Teď chodím do páté třídy, moji spolužáci jsou už starší a daleko rozumnější, než byli předtím. Takže nadávky do ‚cigánů‘ a muslimů už od svých kamarádů naštěstí neslyším,“ dodává s radostí. To, že má tatínka muslima, má mimochodem velké výhody, jak mi desetiletá Nada vysvětluje. „Dodržujeme totiž jak zvyky romské, ve kterých se vyzná maminka, tak zvyky muslimské. Například Vánoce slavíme dvacátého čtvrtého prosince stejně jako všichni ostatní, ale naše rodina má Vánoce i sedmého prosince. Je to výhoda!“ Nada obsadila první místo v kategorii nejmladších dětí.

Menšiny mezi námi

Rozhodl jsem se napsat esej, protože si myslím, že psát zamýšlení mi jde ze všeho nejlépe. Pokusím se na problém menšin poskytnout trochu jiný pohled. Snad se mi to povede.

Někdy se až divím, jak svět rychle zapomíná. Divím se, jak mohou po ulicích chodit průvodci neonacistů, kteří se jasně přihlašují k doktríně rasové nesnášenlivosti. Sám jsem se zabýval problémem holocaustu a vím, jak šlehané je tvrdit o nějaké skupině lidí, že všichni její příslušníci si zaslouží smrt nebo trápení. My sami si musíme uvědomit, že dnes člověk nikdy neví, na jakém okraji propasti se ocitne. My všichni bychom mohli za nějaký čas být pro svůj názor, vzhled nebo přesvědčení utlačováni druhými, kteří suverénně hlásají svou pravdu. Mohou si najít kdejaký komický nesmysl, ale v dnešním světě to je tak, že kdo má moc, má vše.

Ale teď zpátky k přítomnosti. Kdo jsou menšiny v ČR? Romové, černoši, Vietnamci, Ukrajinci? Je to v podstatě jedno. Všechno jsou to lidé, nebo snad ne? Když se zabýváme nějakým problémem, musíme nejprve provést analýzu, neboť bez ní si budeme říkat jen nesmyslné povídky. Naše bývalá učitelka matematiky by to vtipně nazvala „omáčky“.

Začneme od konce – s Ukrajinou. Ve společnosti jsou Ukrajinci většinou tolerováni. Sám z osobní zkušenosti ale vím, jak to mají oni sami těžké. Můj bratr například měl ukrajinskou přítelkyni. Musela opustit svoji zem, protože její rodiče, sic mají statek, tak žijí na hranici bída a ona sama chtěla nějak pomoci jak jim, tak sobě, aby mohli žít kvalitnější život. Měla přítom štěstí, že jí nezneužila mafie, která přistěhovalcům vystaví různé průkazy, ale oni za odměnu musejí mafii odvádět každý měsíc přemrštěné částky. Jelikož jsou tzv. „levná pracovní síla“, zaměstnavatelé vzhledem k co nejvyšším ziskům dávají přednost jim na úkor Čechů. Když si to shrneme, Ukrajinci většinou nemají na vybranou – buď nízký plat a práce, nebo návrat do chudoby. Podle mě toto není problém národnostní, ale problém celosvětový. Velkou roli v tom především hrají východoevropské země, ve kterých, jak se poslední dobou zdá, je demokracie pořád ještě jen naoko. Ostatně tak tomu není jen ve východoevropských zemích, ale to by bylo na další dlouhatánský článek.

Problém Vietnamců je taky specifický. Začali se k nám stěhovat už několik let před revolucí, a to především za prací. Většina z nich už nazpět do Vietnamu neodjela. Je zajímavé, jak pojem „vietnamská tržnice“ v naší řeči téměř zlidověl. Je to tím, že i když Vietnamci mnohdy vyrábějí nezdaněné, nepříliš kvalitní zboží (i když já mám v poslední době s kvalitou zkušenost opačnou – jaký paradox!), je levné, a tak ho mnozí Češi z nejpočetnějších „nižších společenských tříd“ rádi kupují. Vidíte, že demokracie alespoň v něčem zvítězila! A tak je tu máme, neodbytně přisívající značky renomovaných firem na své tenisky. Čechům to nevadí, Vietnamci „bordel“ přece nedělají. A i kdyby chtěli, jsou přece zde jen na „návštěvě z milosti“.

No a dále v naší zemi žijí a pracují černoši. Je až neuvěřitelné, jak jsou ochotni se vzdělávat a jakých tím oproti nám dosáhnou úspěchů! Připomeňme si třeba Jeho Výsost kambodžského krále, který kdysi za komunismu baletil v nějaké pražské škole a přímo hltá Babičku, kterou mnoho Čechů vůbec nevzalo a ani nevezme do ruky. Možná i proto si mnohý občan ČR proti černochům bojí otevřít, s velkým prominutím „hubu“. Ale znovu se ptám: Kdo je větší člověk? Chudák, boháč, nebo osvícený?

A nakonec jsme se dostali – Ano! – k Romům. Ti se na území ČR nacházejí již dlouhou dobu a je tomu již téměř 50 let, kdy tehdejší vláda necitlivým opatřením o zákazu kočování násilně přerušila jejich původní životní styl. Romové museli svoje tradiční příbytky na několika kolech opustit. Romové jsou peprné povahy, jsou vřelí (neboť to v nich vře) a mají úžasnou kulturu. Je smutné, že když se řekne cikán, Čech si představí

zloducha. A ještě smutnější je, že sami Romové se ke své národnosti mnohdy ze strachu nepřihlásí (jako například při sčítání lidu v roce 2001). Ano, Rom, kam přijde, tam řve, ale Čech ve svém chování není o moc lepší. Nedělejme si iluze! Přece za špinavé a zaplivané ulice nemohou Romové. Za všechny loupeže taky nemohou Romové. České děti taky nejsou všechny hodné jen proto, že jsou české. Romské děti zas nejsou všechny zlobivé proto, že jsou romské. Jak absurdní přirovnání, nemyslíte? Ale daleko lépe se říká zlobivé cikáně....

Jedno moudré přísloví praví: „Kdo jinému jámu kopá, sám do ní padá.“ A tak to dopadne i s našimi předsudky. Pokud se jich nezbavíme, sami na ně doplatíme. Víme, mnozí máme s Romy špatné zkušenosti, i já, ale to nás neopravňuje k tvrzení, že jsme „lepší lidé“. Pořád nikdo nevydál patent na dokonalého člověka a snad onen dokonalý člověk byl opravdu jen kdysi v nebi – legendární Adam Kadmon. Byl to černoch? Byl to běloch? Jakou měl národnost? Boží. Neexistuje proto vyvolený národ.

Ještě jednou varuji: Dejte si pozor na své předsudky. Už jsme zapomínali hodně dlouho. Proto také nemůžeme nesmyslně chřít po Romech, aby se stali kultivovanými „knižomoly“, stejně jako nemůžeme chřít po černoších, aby se vrátili „do pralesa“. Nemůžeme ani říkat Vietnamcům, aby platili daně, když sami u nich s radostí nakupujeme. A stejně tak nemůžeme vyhnat Ukrajince, neboť by mohlo zkrachovat mnoho podniků a firem, závislých na jejich pracovní síle.

Už jste to pochopili? Vždyť tady nejde o nic jiného, než o poctivou lidskou práci. Nevím, kde se v dnešní společnosti vzala ta tendence svalovat vše na druhé a přesouvat vše do budoucnosti. Ano, poctivá práce – to je ten realismus, který nám představoval např. pan Masaryk, mimo jiné proslavený účastí na tzv. Hilsneriádě, kde se zastával židovského mladíka, na něhož spadla všechna zloba společnosti, plynoucí právě z dlouhodobé rasistické nesnášenlivosti.

Všichni jsme lidé, všichni děláme chyby. Jak už plyne z minulých řádků, nikdo není dokonalý a stěží bude. Marx a Engels měli o nové budoucnosti pravdu, ale šli na to moc vědecky. Na lásce přece není nic vědeckého, a když se z ní dělá povinnost, je to faleš a donucení, a to je pak ďáblové dílo. To si uvědomme především. Je to na každém z nás, jestli nadále budeme zakrývat svoje slabosti hloupými narázkami na jiné, anebo se zasloužíme o to, abychom šli sami opravdu příkladem. Pak se již nesmíme ohlížet. Jestli víte, je to jako v různých bájích a mýtech, kde hrdina někam vstupuje a na něho volají různé hlasy, má rozličné pocity, ale nesmí se otočit. Kdyby se totiž otočil, popadl by ho chřtác a zánik. Tak je to i s poctivou prací. Pokud se jí začneme chlubit, zmizí. Pak ji můžeme vykupovat už jen krví a to není zrovna příjemné.

Francie, konkrétně Paříž ví, o čem mluvím. Nádeníci se nedají uklidit někam na předměstí. Nejsou to roboti, ale lidé, kteří stejně jako my mají city, kterými se mnohdy, stejně jako my, nechají ovládat. Pak si najednou uvědomujeme: Kde jsou ty hranice? Nikde! Všichni jsme stejní. Všichni toužíme po svobodě a rovnosti, ale kde je problém? Myslím, že nikde. Něco si prostě namlouváme.

Je to jako pohádka pro dospělé: „Za sedmero horami, za sedmero řekami byl jeden stát, ve kterém panovala demokracie. Tento stát obývali demokratičtí a tím pádem spravedliví a rovnoprávní lidé, kteří žili šťastně až do smrti.“ Myslím, že to tak rozhodně bude i ve skutečnosti, avšak obávám se, aby ona smrt na konci této pohádky nebyla osudná jen pro jednu generaci či stát, ale nakonec i pro celou naši civilizaci. Demokracie přece není samospásná. To si plno lidí dosud neuvědomuje.

„Do soutěže jsem se přihlásil, protože mám rád literární soutěže, kde můžu vyjádřit svůj názor, a tohle byla jedna z nich. Slyšel jsem o ní ve škole, ale myslím, že jsem něco o této soutěži věděl už předtím,“ odpověděl na otázku, s jakým úmyslem do soutěže šel.

O svém příběhu říká, že všechny problémy si činíme my sami a není správné je svalovat na druhé, neboť pak bychom mohli skončit špatně všichni. „Snažil jsem se také sdělit to, že na samotné menšiny se mnohdy díváme předpojatě, že jsou to taky lidé a mají své problémy právě jako my. Myslím, že bychom neměli zabývat se věci, které nás rozdělují, ale ty, které nás spojují, jichž je podle mého názoru mnohem víc.“ A porota měla nejspíš tentýž názor: Mirek obsadil první místo v druhé kategorii, od 11 do 14 let. Mirkovi je prý blízká židovská kultura. Líbí se mu její tradice a vůbec to, že je „taková celá plná tajemství“. Neskrývá ale ani sympatie k romské kultuře. „Líbí se mi na ní její pestrost. Myslím, že by o ní mělo vědět více lidí. Jsem bílý, ale setkal jsem se už s mnoha zástupci jiných národnostních menšin. Každopádně moje zkušenosti s Romy, Ukrajinci apod. jsou jak kladné, tak záporné. Stejně to mám i s bílými...“

obrázek na titulní stránce

Milan Peruth

(13 let)

Gymnázium Rakovník

Vydavatel: Romea, o. s., Nad Primaskou 38, 110 00, Praha 1

Na příloze spolupracovali:

Obsahová stránka: Stanislava Ondová

Redaktor: Tomáš Bystrý

Grafická úprava: Lenka Vaculová

Vyšlo za finanční podpory Magistrátu hlavního města Prahy